

Тақриз

Ба автореферати диссертатсияи Валиев Чамшед Абдумаликович оид ба мавзӯи «Хусусиятҳои морфо-биологӣ ва асосҳои селекцияи чуворимакка дар шароити Шимоли Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯйи ихтисоси 06.01.05- селекция ва тухмпарварии растаниҳои кишоварзӣ.

Заминҳои обёршавандаи вилояти Суғд манбаи асосии истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ ба ҳисоб рафта, аз онҳо дар мавсим рӯёнидани дусе ҳосил яке аз роҳҳои баланд бардоштани самаранокии соҳаи кишоварзӣ ва маҳсулнокии истеҳсолот ба шумор мераванд. Барои ноил гаштан ба ҳалли ҳадафи стратегияи мамлакат таъмини амнияти озукаворӣ корҳои илмии таҳқиқотӣ дар самтҳои ихтироии навҳои серҳосилу тобовар ба тағирёбии иқлим ва дар истеҳсолот чори намудани навҳо равона гаштааст.

Таҳқиқотҳои Валиев Чамшед Абдумаликович ба масъалаи зиёд намудани истеҳсоли чуворимакка бахшида шуда, дар давраи таҳқиқот омӯзиши хусусиятҳои морфологию биометрикии 500 намунаҳои чуворимаккаҳои селекцияи навҳои маҳаллӣ, синтетикӣ ва шачараҳои худгардолудшаванда мавриди таҳқиқ қаор дода шуданд, ки онҳо ҳамчун маводҳои арзишнок дар оянда барои корҳои селекционӣ ва истеҳсолот истифода бурда мешаванд.

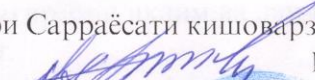
Унвонҷӯ Валиев Чамшед Абдумаликович дар натиҷаи корҳои селекционӣ чуворимаккаи навӣ «Истиклол»-ро ихтироъ кардааст, ки ҳосилнокии донаш ба 80-85 с/га баробар ва он нисбат ба навӣ назоратии «Зарафшон» -10,5 с/га зиёд аст. Инчунин санҷишҳои истеҳсоли дар майдони 30 га нишон доданд, ки ҳосилнокии дони чуворимаккаи навӣ «Истиклол» дар кишти асосӣ 85,0 с/га ва такрорӣ 70,0 с/га-ро ташкил медиҳад.

Унвонҷӯ Валиев Чамшед Абдумаликович дар натиҷаи омӯзиши хусусиятҳои морфологию биометрикии намунаҳои чуворимаккаи ватанию хоричӣ, намунаҳои чуворимаккаро вобаста ба давомнокии давраи нашъунамояш ба гурӯҳҳо ҷудо намудааст. Аз ҷумла намунаҳои тезпаз (85-95) шабонарӯз, миёнапаз (96-110) шабонарӯз, миёнадерпаз (111-120) шабонарӯз ва дерпаз зиёда аз 120 шабонарӯз. Ҳосилнокии дони намунаҳои тезпаз 52,5-60,8 с/га, миёнапаз 71,4-77,6 с/га, миёнадерпаз 76,6-77,1 с/га ва дерпаз зиёда аз 83,0 с/га-ро ташкил медиҳад.

Унвонҷӯ Валиев Чамшед Абдумаликович дар натиҷаи гузаронидани ҷуфтигузаронии чуворимаккаи маҳаллӣ бо навъу намунаҳои чуворимаккаи хоричӣ, комбинатсияҳои бехтаринро муайян

намудааст, ки дурагаҳои онҳо қобилияти баланди ҳосилнокӣ доранд. Аз ҷумла комбинатсияҳои (КАЗ.ЗП-110 х Зарафшон), (Зарафшон х Октябрьский), (Арман х ЛФ-31), (КАЗ.ЗП-110 х ЛФ-31), (Октябрьский х Дилшод), (К-678 х КАЗ.ЗП-110), ҳосилнокии дони онҳо баробари 79,4-82,8 с/га ва он нисбат ба навъи муқоисавӣ- 4,0-7,4 с/га зиёд мебошад.

Дар маҷмӯъ таҳқиқотҳои унвонҷӯ Валиев Ҷамшед Абдумаликов дар шароити шимолӣ Тоҷикистон ба анҷом расида доништа шуда, ҳуди муаллиф Валиев Ҷамшед Абдумаликович барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯи ихтисоси 06.01.05 селекция ва тухмпарварӣ сазовор мебошад.

Муовини сардори Сарраёсати кишоварзии
вилояти Сугд Махмудова А.

Имзои Махмудова А-ро тасдиқ менамоем.

Сармутахассиси бахши ташкилӣ Раҳматов Ф.

